

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2009

V. volební období

782

Návrh

poslanců Stanislava Grospiče, Milana Bičíka, Zdeňka Maršíčka, Kateřiny
Konečné, Alexandra Černého
a dalších

na vydání

zákona,

**kterým se mění zákon číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění
pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne 2009,

kterým se mění zákon číslo 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 264/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb. a zákona č. 41/2009 Sb. se mění takto:

1. V části páté, hlavě první se za § 71 vkládá nový § 71a, který včetně poznámek pod čarou číslo ^{25e)} a ^{25f)} zní:

„§ 71a

- 1) Na pojištěnce, kteří v době od 31. 10. 2008 do 30. 6. 2010 splnili či splní podmínky nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku podle § 28 až 31 a kteří
 - a) požádají do 30. 6. 2010 o přiznání starobního důchodu,
 - b) prokáží, že v době od 31. 10. 2008 ztratili zaměstnání z důvodu výpovědi dané zaměstnavatelem pro zrušení zaměstnavatele nebo jeho části, přemístění zaměstnavatele nebo jeho části nebo nadbytečnosti zaměstnance ^{25e)}, nebo z důvodu hromadného propouštění ^{25f)} a kteří
 - c) prokáží, že nejméně 5 měsíců po skončení pracovního poměru ve spolupráci s místně příslušným úřadem práce bez úspěchu hledali zaměstnáníse ustanovení § 36 s výjimkou první části odstavce 1 po slova „podle § 34 odst.1“ včetně nepoužije a výše procentní výměry starobního důchodu se nesnižuje.
- 2) Za prokázání podle odstavce 1 písm. b) se považuje
 - a) písemná výpověď zaměstnavatele ^{25e)} nebo

b) písemné potvrzení místně příslušného úřadu práce^{25f)},

za prokázání podle odstavce 1 písm. c) se považuje potvrzení místně příslušného úřadu práce. Doklad o ověření vydá úřad práce na vyžádání bezplatně.

^{25e)} § 52 písm. a) až c) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

^{25f)} § 62 až 64 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů“

Čl.II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Důchodové pojištění je v České republice upraveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 4 odst. 1) výše uvedeného zákona o důchodovém pojištění jsou rozlišeny tři základní druhy důchodů :

- a) starobní (včetně dočasně a trvale krácených),
- b) invalidní (částečné a plné),
- c) pozůstalostní (vdovské, vdovecké, sirotčí).

Výše důchodů se pak skládá ze základní výměry a z procentní výměry. U důchodů starobního a invalidního se základní výměra stanoví pevnou částkou a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, u důchodů vdovského, vdoveckého a sirotčího pak z procentní výměry důchodu zemřelého.

Nejrozšířenějším druhem důchodu z hlediska systému důchodového pojištění v České republice je důchod starobní. V současné době je vypláceno přes dva miliony starobních důchodů. Podmínky nároku na starobní důchod jsou určeny ustanovením § 29 zákona a následně v ustanovení § 31 zákona o důchodovém pojištění jsou stanoveny podmínky, za kterých má pojištěnec nárok na předčasný, dočasně či trvale krácený starobní důchod.

Základní podmínky jsou tyto :

a) Starobní důchod

Podmínkou vzniku nároku na normální starobní důchod je, aby pojištěnec získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl alespoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen "důchodový věk"), nebo 15 let a dosáhl alespoň 65 let věku.

Výše normálního starobního důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry. Výše základní výměry důchodu činí od 1. srpna 2008 částku 2 170 Kč měsíčně. Výše procentní výměry důchodu činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu. Do doby pojištění se započítává i tzv. náhradní doba pojištění (§ 5 zákona o důchodovém pojištění), avšak pouze v rozsahu 80 %, pokud jde o dobu studia, dobu vedení v evidenci úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, jestliže náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu tří let také doba, kdy uvedené dávky nenáleží, doba, po kterou jsou osoby se zdravotním postižením zařazené v teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, doba výkonu civilní služby a doba pobírání plného invalidního důchodu; v plném rozsahu se započítávají náhradní doby pojištění, pokud jde o dobu výkonu základní vojenské služby, dobu péče o dítě do dosažení stanoveného věku a dobu péče o bezmocnou osobu. Výše procentní výměry se zvyšuje za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na důchod, a to za každých celých 90 kalendářních dnů o 1,5 % výpočtového základu.

Výše procentní výměry důchodu činí nejméně 770 Kč měsíčně.

b) Předčasný starobní důchod

Pojištěnec má nárok na předčasný trvale krácený starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a do dosažení důchodového věku mu chybí nejvýše tři roky. Přiznání

tohoto důchodu vylučuje nárok na normální starobní důchod. Výše předčasného trvale kráceného důchodu se stanoví obdobně jako v případě předčasného dočasně kráceného starobního důchodu s tím, že procentní sazba snížení procentní výměry činí 0,9 % výpočtového základu. Výše procentní výměry důchodu se pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod vykonával do dosažení důchodového věku výdělečnou činnost a nepobíral přitom důchod, přepočte, a to s přihlédnutím k nově získané době pojištění.

Zdůvodnění navrhovaných změn

Předložená novela zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů navrhuje prolomit na dobu určitou institut předčasného odchodu do trvale kráceného starobního důchodu tím, že by tento důchod nebyl trvale krácen. Jde o opatření, které má v době ekonomické krize a narůstající nezaměstnanosti alespoň z části pomoci zaměstnancům řešit tíživou sociální a ekonomickou situaci, do které se dostali bez vlastního zavinění tím, že ztratili práci a nemohou nalézt novou.

Hlavní principy navrhované právní úpravy

Návrh zákona je předkládán jako dočasné opatření motivované snahou pomoci zaměstnancům, kteří bez vlastního zavinění ztratili práci, z hlediska zákona o důchodovém pojištění splňují nárok na přiznání předčasného starobního důchodu, a přestože aktivně hledali ve spolupráci s úřady práce zaměstnání, nepodařilo se jim návrat do aktivní ekonomické činnosti. Z tohoto pohledu jsou v návrhu zákona taxativně stanoveny podmínky přiznání nároku na nekrácený předčasný starobní důchod. Ten by se v případě schválení návrhu vztahoval na období od 31. 10. 2008 do 30. 6. 2010 za předpokladu, že v něm pojištěnci splnili či splní podmínky nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku podle §§ 28 až 31 zákona č. 155/1995 o důchodovém pojištění a kteří :

- požádají do 30. 6. 2010 o přiznání starobního důchodu,
- dále prokáží, že v době od 31. 10. 2008 ztratili zaměstnání z důvodu výpovědi dané zaměstnavatelem pro zrušení zaměstnavatele nebo jeho části, přemístění zaměstnavatele nebo jeho části nebo nadbytečnosti zaměstnance, nebo z důvodu hromadného propouštění podle § 52 písm. a) až c) a ustanovení §§ 62 až 64 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů a
- prokáží, že nejméně 5 měsíců po skončení pracovního poměru ve spolupráci s místně příslušným úřadem práce bez úspěchu hledali zaměstnání.

Soulad s ústavním pořádkem ČR a s mezinárodními smlouvami

Návrh je v souladu s Ústavou i ústavním pořádkem České republiky, není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, ani v rozporu s právem Evropské unie.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované úpravy

Návrh bude mít dopad do veřejných financí. Nárůst výdajů se nepochybně projeví u čerpání důchodového fondu, a to při průměrné době předčasného odchodu a průměrné výši důchodu cca 5000 Kč na osobu a rok, další nárůst bude v porovnání se současností představovat předpokládaný zvýšený počet žadatelů. (Za předpokladu, že nebude docházet k přerušení čerpání a opětovnému zahájení výdělečné činnosti). Reálný počet žadatelů nelze odhadnout s dostatečnou přesností; bude záviset na dalším vývoji a době překonání krize - na výši

nezaměstnanosti s přihlédnutím k uvažované věkové skupině, nabídce nově vytvářených pracovních míst a řadě dalších okolností. Úspory se naopak projeví v oblasti sociálních podpor (jako dočasné do dovršení řádného důchodového věku, avšak v několikanásobné výši v porovnání se zvýšeným nárokem na nekrácený důchod – viz. dle konkrétní situace např. sociální příspěvek, příspěvek na bydlení a další dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, či využití možností daných zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi). Tuto skutečnost lze podle názoru předkladatelů zohlednit přesuny prostředků v rámci příprav zákona o státním rozpočtu na příslušný rok či přijetím příslušných rozpočtových opatření.

II. Zvláštní část

- a) **K čl. 1 obecně:** Návrh je předkládán jako mimořádné, přechodné a dočasné opatření v souvislosti s důsledky ekonomické krize projevujícími se mj. uzavíráním provozů a závodů, celkovou likvidací firem a s tím spojenou likvidací pracovních míst a rušením pracovních poměrů se zaměstnanci výpovědí ze strany zaměstnavatele pro nadbytečnost. Nový § 71a je proto navrhován k včlenění do přechodných ustanovení stávajícího zákona.
- b) **K § 71a odst.1 :** Platnost navrhované změny je časově ohraničena 31. říjnem 2008, tedy datem, v jehož okolí poprvé došlo k výraznějším projevům ekonomické krize v oblasti trhu pracovních sil, a datem 30.června 2010, kdy lze podle dosavadního vývoje předpokládat překonání hlavních projevů krize a recese a obnovení hospodářského růstu spojeného s nárůstem poptávky po pracovní síle, zvyšování počtu pracovních míst a tím i snižování míry nezaměstnanosti. Navrhovatelé předpokládají, že v případě nutnosti bude časový interval tohoto přechodného období upraven legislativním zásahem.

Podmínky pro vznik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku jsou taxativně vymezeny v díle prvním zákona (§ 28 až 32), zejména pak v § 31. Při splnění těchto základních podmínek ve vymezeném období a v případě podání žádosti o přiznání starobního důchodu nejpozději do posledního dne vymezeného časového období lze podle návrhu přiznat starobní důchod před dosažením řádného důchodového věku bez snížení procentní výměry důchodu, a to při splnění dalších doplňujících podmínek.

Žadatel o důchod musí prokázat, že v dotčeném, časově ohraničeném období ztratil zaměstnání z důvodu výpovědi dané mu zaměstnavatelem podle § 52 písmeno a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů – tedy z důvodu zániku zaměstnavatele nebo jeho části, podle § 52 písmeno b) zákoníku práce - přemístění zaměstnavatele nebo jeho části, nebo podle § 52 písmeno c) zákoníku práce – z důvodu rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o nadbytečnosti zaměstnance. Prokázat je nutno i poslední z důvodů uvedených v návrhu – ukončení pracovního poměru hromadným propuštěním podle § 62 odstavce 1 až 7 zákoníku práce, přičemž předkladatelé předpokládají, že při naplnění podmínky obsažené v poslední větě § 62 odstavce 5 zákoníku práce místně příslušné úřady práce žádost zaměstnavateli podají automaticky. Konečně pak je žadatel o nekrácený předčasný důchod povinen prokázat, že v nejméně 5 měsíční době od skončení pracovního poměru do podání žádosti o předčasný důchod ve spolupráci s místně příslušným úřadem práce bezúspěšně hledal zaměstnání. V případě splnění i těchto dodatečných podmínek se na žadatele hledí, jakoby dosáhl plného starobního důchodového věku a důchod je přiznán v plné výši bez krácení. Ostatní ustanovení zákona zůstávají nedotčena.

Skutečnosti opravňující k podání žádosti o přiznání předčasného starobního důchodu bez jeho krácení bude žadatel prokazovat:

- a) v případě, že jeho poslední pracovní poměr skončil písemnou výpovědí danou mu zaměstnavatelem podle § 52 písmena a, b a c zákoníku práce, touto výpovědí,
 - b) v případě, že pracovní poměr skončil z důvodu hromadného propouštění podle § 62 zákoníku práce, písemným potvrzením místně příslušného úřadu práce vydaným na základě výpovědi zaměstnavatele a jeho písemné informace doručené úřadu práce podle § 62 odstavce 4 a 5 zákoníku práce,
 - c) skutečnost, že v nejméně 5 měsíčním období spolupracoval s úřadem práce a neúspěšně se pokoušel najít zaměstnání, prokáže žadatel potvrzením od úřadu práce. Vydání takového potvrzení je navrhováno jako bezplatné.
- c) **K Čl. II :** Účinnost zákona je navrhována k prvnímu dni druhého měsíce po vyhlášení zákona tak, aby byl vytvořen nezbytný časový prostor pro jeho realizaci.

Praha 25.3.2009

Stanislav Grospič v.r.

Milan Bičík v.r.

Zdeněk Maršíček v.r.

Kateřina Konečná v.r.

Alexandr Černý v.r.

Vojtěch Adam v.r.

Ivana Levá v.r.

Milada Halíková v.r.

Petr Braný v.r.

Josef Šenfeld v.r.

Václav Exner v.r.

Ladislav Mlčák v.r.

Jiřina Fialová v.r.

Karel Šidlo v.r.

Pavel Hojda v.r.

Soňa Marková v.r.

Jiří Dolejš v.r.

Miroslav Grebeníček v.r.

Pavel Kováčik v.r.

Zuzka Bebarová- Rujbrová

Vojtěch Filip v.r.

Text dotčené části zákona s vyznačením navrhovaných změn

(změny jsou vyznačeny tučným písmem)

STAROBNÍ DŮCHOD

Díl první

Podmínky nároku na starobní důchod

§ 28

Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.

§ 29

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně

- a) 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen „důchodový věk“) před rokem 2010,
- b) 26 let a dosáhl důchodového věku v roce 2010,
- c) 27 let a dosáhl důchodového věku v roce 2011,
- d) 28 let a dosáhl důchodového věku v roce 2012,
- e) 29 let a dosáhl důchodového věku v roce 2013,
- f) 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014,
- g) 31 let a dosáhl důchodového věku v roce 2015,
- h) 32 let a dosáhl důchodového věku v roce 2016,
- i) 33 let a dosáhl důchodového věku v roce 2017,
- j) 34 let a dosáhl důchodového věku v roce 2018,
- k) 35 let a dosáhl důchodového věku po roce 2018.

(2) Pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně

- a) 15 let a dosáhl před rokem 2010 věku aspoň 65 let,
- b) 16 let a dosáhl v roce 2010 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- c) 17 let a dosáhl v roce 2011 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- d) 18 let a dosáhl v roce 2012 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- e) 19 let a dosáhl v roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození,
- f) 20 let a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.

(3) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.

(4) Pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavcích 1, 2 nebo 3, má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku 65 let a splnil podmínky nároku na invalidní důchod stanovené v § 38 písm. a) nebo b).

(5) Do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) až k) a odstavce 2 písm. b) až f) se náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění uvedených v § 5 odst. 1 písm. p), r) a s) a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996, započítávají pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

§ 30

zrušen

§ 31

(1) Pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo 3 a

- a) dosáhl alespoň věku 60 let, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let, nebo
- b) do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let.

(2) Starobní důchod podle odstavce 1 se přiznává nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu. Za den vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 se považuje den, od něhož je tento důchod přiznán.

(3) Přiznání starobního důchodu podle odstavců 1 a 2 vylučuje nárok na starobní důchod podle § 29.

§ 32

(1) Důchodový věk činí

- a) u mužů 60 let,
- b) u žen
 1. 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
 2. 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
 3. 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
 4. 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
 5. 57 let,jde-li o pojištěnce narozené před rokem 1936 .

(2) U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1968 se důchodový věk stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se podle této přílohy důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.

(3) U pojištěnců narozených po roce 1968 činí důchodový věk

- a) u mužů 65 let,
- b) u žen
 1. 62 let, pokud vychovaly alespoň 4 děti,

2. 63 let, pokud vychovaly 3 děti,
3. 64 let, pokud vychovaly 2 děti,
4. 65 let.

(4) Podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat.

Díl druhý

Výše starobního důchodu

§ 33

(1) Výše základní výměry starobního důchodu činí 2170 Kč měsíčně.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a podle doby pojištění získané po vzniku nároku na tento důchod. Do doby pojištění získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod se nezahrnují náhradní doby pojištění. Výše procentní výměry starobního důchodu činí nejméně 770 Kč měsíčně.

§ 34

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu měsíčně. Do doby pojištění se pro účely předchozí věty započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. p), r) a s) a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení; na žádost pojištěnce se doba uvedená ve větě první nezvýší podle věty první a přičte se k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod, a to v rozsahu uvedeném v žádosti pojištěnce. Za výkon výdělečné činnosti se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu nepovažují doby pracovního volna bez náhrady příjmu a neomluvené nepřítomnosti v práci a doby uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a).

(3) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a

po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod ve výši poloviny podle § 37 odst. 1, za každých 180 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Ustanovení odstavce 2 věty třetí platí zde obdobně.

(4) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod v plné výši podle § 37 odst. 1, za každých 360 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 0,4 % výpočtového základu. Nárok na zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle věty první má pojištěnec vždy po 2 letech, pokud výdělečná činnost trvala nepřetržitě po tuto dobu, nebo po skončení výdělečné činnosti; za nepřetržitě trvání výdělečné činnosti se považuje i to, kdy na kalendářní den skončení výdělečné činnosti bezprostředně navazuje kalendářní den, v němž výdělečná činnost znovu vznikla. Ustanovení odstavce 2 věty třetí platí zde obdobně.

(5) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se zvyšuje pojištěnci, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 2 a po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, za každý celý rok doby pojištění získané do dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 o 1,5 % výpočtového základu; po dosažení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 se výše procentní výměry starobního důchodu zvyšuje podle odstavce 2.

(6) Celým rokem doby pojištění se pro účely tohoto zákona rozumí 365 kalendářních dnů.

§ 35

Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 4, se stanoví podle § 41 odst. 2.

§ 36

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o

- a) 0,9 % výpočtového základu za období prvních 720 kalendářních dnů,
- b) 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne;

výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 větě třetí.

(2) Výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 se pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod do dosažení důchodového věku vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní důchod ani invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, přepočte po skončení této výdělečné činnosti na žádost tak, že se doba této výdělečné činnosti po dni, od kterého byl přiznán starobní důchod, přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a současně se o tuto dobu zkrátí doba, za kterou se snižovala výše procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1. Pro zvýšení procentní výměry za dobu výdělečné činnosti vykonávané po dosažení důchodového věku platí ustanovení § 34 odst. 2 obdobně.

ČÁST PÁTÁ PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 68

O nárocích na důchody, které vznikly před 1. lednem 1996 a o nichž nebylo do tohoto dne pravomocně rozhodnuto, a o přiznání, odnětí nebo změně výše těchto důchodů za dobu před 1. lednem 1996, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, se rozhodne s odchylkami dále uvedenými podle předpisů platných před 1. lednem 1996.

§ 69

(1) Podle tohoto zákona se od 1. ledna 1996 posuzují i nároky na důchody, jejichž podmínky stanovené tímto zákonem byly splněny před tímto dnem a nezakládaly nárok na důchody podle dříve platných předpisů, pokud není dále stanoveno jinak; za den vzniku nároku se v těchto případech považuje 1. leden 1996.

(2) Nárok na vdovský důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manžel vdovy zemřel po 31. prosinci 1990.

(3) Nárok na vdovecký důchod podle odstavce 1 vznikne jen v případě, že manželka vdovce zemřela po 31. prosinci 1990; pro vznik nároku se nevyžaduje, aby manželka splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby zaměstnání. Výše vdoveckého důchodu se stanoví podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995.

§ 70

Důchody starobní, invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí, přiznané před 1. lednem 1996, se považují za starobní, plné invalidní, částečné invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí důchody podle tohoto zákona, a to ve výši, v níž náležely ke dni 31. prosince 1995, včetně zvýšení důchodu o pevnou částku podle zvláštních zákonů 26) (dále jen "zvýšení o pevnou částku"), pokud se dále nestanoví jinak.

§ 71

(1) Výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výší těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.

(2) Získal-li pojištěnec alespoň jeden rok zaměstnání, které bylo podle předpisů platných před 1. červnem 1992 zařazeno do I. (II.) pracovní kategorie nebo do I. (II.) kategorie funkcí, postupuje se při stanovení výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu podle odstavce 1, vznikne-li nárok na důchod v době od

1. ledna 1996 do 31. prosince 2018. V období po 31. prosinci 2005 se podle věty první postupuje jen na žádost pojištěnce.

(3) Odstavce 1 a 2 platí obdobně pro stanovení výše důchodu zjišťované pro vyměření vdovského, vdoveckého nebo sirotčího důchodu.

(4) Pro stanovení výše důchodů uvedených v odstavcích 1 a 2 podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 se použije ustanovení těchto předpisů o průměrném měsíčním výdělku, včetně určení rozhodného období pro jeho výpočet, o výši důchodu a o nejvyšší a nejnižší výměře důchodu, s výjimkou ustanovení o úpravě důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu, a s výjimkou ustanovení umožňujícího na základě žádosti pojištěnce požádat po 31. prosinci 1990 o vyměření výše důchodu podle předpisů platných před 1. říjnem 1988; přitom při určení výdělků za dobu po 31. prosinci 1995 se postupuje podle § 16 odst. 3 a 4 a při určení dopočtené doby se postupuje podle § 41 odst. 4.

(5) Ke starobnímu, plnému invalidnímu a částečnému invalidnímu důchodu přiznanému po 31. prosinci 1995, na který vznikl nárok před 1. lednem 1996, náleží ode dne přiznání zvýšení podle § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995; to však neplatí, stanoví-li se výše starobního důchodu podle § 72 odst. 1.

§ 71a

- 3) Na pojištěnce, kteří v době od 31.10.2008 do 30.6.2010 splnili či splní podmínky nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku podle § 28 až 31 a kteří**
- d) požádají do 30. 6. 2010 o přiznání starobního důchodu,**
 - e) prokáží, že v době od 31. 10. 2008 ztratili zaměstnání z důvodu výpovědi dané zaměstnavatelem pro zrušení zaměstnavatele nebo jeho části, přemístění zaměstnavatele nebo jeho části nebo nadbytečnosti zaměstnance ^{25e)}, nebo z důvodu hromadného propouštění ^{25f)} a kteří**
 - f) prokáží, že nejméně 5 měsíců po skončení pracovního poměru ve spolupráci s místně příslušným úřadem práce bez úspěchu hledali zaměstnání**
se ustanovení § 36 s výjimkou první části odstavce 1 po slova „podle § 34 odst.1“ včetně nepoužije a výše procentní výměry starobního důchodu se nesnižuje.
- 4) Za prokázání podle odstavce 1 písm. b) se považuje**
- c) písemná výpověď zaměstnavatele ^{25e)} nebo**
 - d) písemné potvrzení místně příslušného úřadu práce^{25f)},**
za prokázání podle odstavce 1 písm. c) se považuje potvrzení místně příslušného úřadu práce. Potvrzení vydá úřad práce na vyžádání bezplatně.

^{25e)} § 52 písm. a) až c) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

^{25f)} § 62 až 64 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

§ 72

(1) Výše starobního důchodu pojištěnců, kteří splnili podmínky pro nárok na tento důchod před 1. lednem 1996, jsou po vzniku nároku na tento důchod nepřetržitě zaměstnání ke dni 31. prosince 1995 a nepobírali tento důchod ani jeho část, se stanoví podle předpisů platných po 31. prosinci 1995. Tato výše však nesmí být nižší než výše stanovená podle předpisů platných před 1. lednem 1996; ustanovení § 71 odst. 1, 2 a 4 platí zde obdobně.

(2) Nárok na starobní důchod podle tohoto zákona nevznikne, byl-li před 1. lednem 1996 přiznán starobní důchod, s výjimkou starobního důchodu přiznaného podle zákona č. 39/1994 Sb., o předčasném poskytování starobního důchodu a o změně zákonů na úseku zaměstnanosti.